

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

19.07.2019

Vår ref:

2019/7958

Deres dato:

Deres ref:

SØR-VARANGER KOMMUNE

Postboks 406
9915 KIRKENES

Saksbehandler, innvalgstelefon

Gry Helander Våga, 78 95 03 61

Skadefellingstillatelse på bjørn i Neiden – juli 2019

Fylkesmannen i Troms og Finnmark viser til telefonsamtale 19. juli 2019 med leder for Sør-Varanger skadefellingslag og telefonsamtale med Neiden beitelag samme dato.

Bakgrunn

Fylkesmannen mottok telefon rundt midnatt 19. juli fra regionalt rovviltansvarlig Magne Asheim i Statens naturoppsyn (SNO). Han meddelte at sauebønder i Neiden hadde funnet fire sauekadaver i beiteområdet sitt i Sør-Varanger kommune. Videre var det flere dyr som var skadet i området. Skadene ble av SNO vurdert som forårsaket av bjørn. Fylkesmannen tok kontakt med leder for Sør-Varanger kommunale skadefellingslag som meddelte at de var beredt til å iverksette fellingsforsøk fredags morgen dersom det ble gitt skadefellingstillatelse. På eget tiltak gav Fylkesmannen skadefellingstillatelse på SMS som ble sendt til leder for skadefellingslaget i Sør-Varanger.

-Vedtak-

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 1 og 3, gir Fylkesmannen fellingstillatelse på 1 bjørn i Neiden i Sør-Varanger kommune. Tillatelsen er knyttet til skadegjørende bjørn. Bjørnebinne med unge/r, og binnens unge/r er unntatt fra fellingstillatelsen. Skadefellingstillatelsen gjelder fra og med 19.06.2019 til og med 27.06.2019, og innenfor nærmere angitte vilkår.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven § 28 og 29, samt rovviltforskriften § 8 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

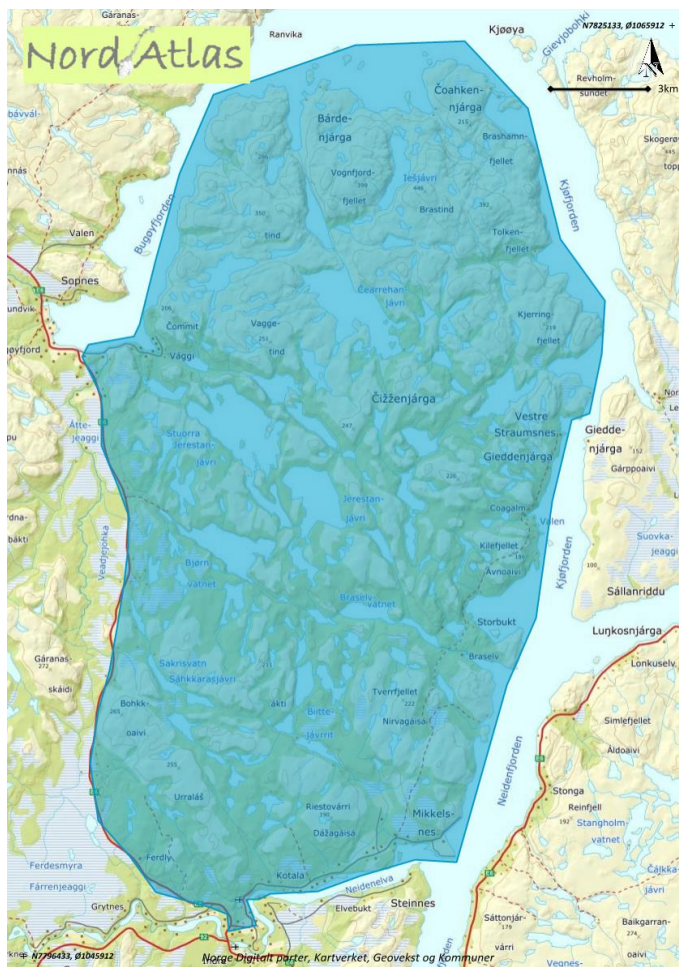
Vilkår knyttet til tillatelsen

1. Skadefelling gjennomføres av Sør-Varanger interkommunale skadefellingslag.
2. Fellingsleder Vidar Pettersen er ansvarlig for at alle medlemmene i fellingslaget er gjort kjent med avgrensningene og vilkårene for fellingstillatelsen.
3. Fylkesmannen anbefaler at skadefellingsleder vurderer bruk av hundeeekvipasjer. Dette forutsetter nødvendige tillatelser fra kommunen og god kommunikasjon med berørte parter som beitelaget og reindrift i området.
4. Fellingslagets størrelse må være slik at det sikres kommunikasjon mellom jegerne. Dette for

å unngå at det felles flere dyr enn det fellingstillatelsen gjelder. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre dette brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at skyttere har oppfylt kravene om avlagt storviltprøve. Deltakerne i fellingsforsøket forplikter seg til å utøve felling på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte. Fylkesmannen gir dispensasjon fra viltlovens § 21 bokstav c, forutsatt at nødvendige tillatelser foreligger. Fellingslaget kan ikke utvides uten tillatelse fra Sør-Varanger kommune.

5. Når felling av bjørn har skjedd, skal dette omgående meldes til Fylkesmannen tlf. 77 64 20 00 på dagtid eller 481 97 472 etter arbeidstid og til Statens naturoppsyn tlf. 922 64 407. Tid og sted for felling skal oppgis. Fellingsstedet skal påvises dersom Fylkesmannen, SNO eller politiet ber om det.
6. Ved felling skal det brukes våpen og ammunisjon som er godkjent for felling av elg, hjort og villrein. Anslagsenergi for ammunisjon med kulevekt mellom 9 og 10 gram skal være minst 2700 joule (275 kgm) på 100 meters avstand. For ammunisjon med kulevekt på 10 gram eller mer skal anslagsenergien være minst 2200 joule (225 kgm) målt på 100 meters avstand. Det skal benyttes ekspanderende prosjektil.
7. Bjørnebinne med unge/r og binnens unge/r er unntatt fra fellingstillatelsen.
8. Dersom bjørn påskytes, men ikke gjenfinnes umiddelbart som dødt, skal fellingslaget gjennomføre skuddplassundersøkelse og innledende ettersøk. Skadefellingsleder er ansvarlig for at skadefelling avsluttes slik at det alltid er tid for skuddplassundersøkelse og innledende ettersøk før mørket vanskeliggjør dette, likeledes at det ikke løsnes skudd så tidlig på morgenen at skuddplassundersøkelse og innledende ettersøk vanskeliggjøres/må utsettes på grunn av lysforholdene. Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet (tlf. 02800) skal varsles om påskytingen omgående. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk.
9. Felte dyr skal ivaretas og håndteres på en slik måte at skrotten ikke ødelegges eller forringes unødige. Kontakt SNO for bistand til å håndtere skrotten. Felte dyr tilhører viltfondet. Felt bjørn skal utvømmes, alle deler av dyret skal tas vare på. Indre organer må ikke kasseres. Felt bjørn må også flås slik at skinnen er helt – hode eller labber skal ikke kappes av. Skrotten av flådd bjørn lagres kjølig i påvente av videre avklaring om håndtering.
10. Fylkesmannen vurderer fortløpende situasjonen, og kan på eget initiativ oppheve denne tillatelsen.
11. Fellingsområdet fremgår av kart og er skravert i blått.

Godtgjøring ved fellingsforsøk

Kommunen kan utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøket. Deltagere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere. Utbetalingen må ikke overskride de rammer som fremgår av vedtaket. Klima- og miljødepartementet har fastsatt en døgnset på 1600 kroner per døgn per deltager. Kommunen kan betale ut godtgjøring inntil døgnseten per deltager etter rapport fra fellingsleder. Fylkesmannen yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring. Kommunens søknad om godtgjøring må inneholde timelister fra den enkelte deltager, underskrevet av den enkelte, og av skadefellingsleder. Innsats i 7,5 timer eller mer utløser full set på 1600 kroner, innsats under 7,5 timer aktuelle døgn gir en utbetaling på 213,3 kroner per time. Godtgjøring skal kun gis for de dager av skadefellingsperioden der forsøk på skadefelling har pågått aktivt.

Skadefellingen administreres av Sør-Varanger kommune som fungerer som regnskapsførende enhet for fellingslaget i forbindelse med utbetalingene. Fylkesmannen gir en øvre økonomisk ramme for skadefellingsforsøket begrenset til 10 personer og 8 dager og en døgnset på 1600 kroner per døgn og person. Dette gir en øvre økonomisk ramme på kr. 128 000,-.

I tillegg vil feriepengar og arbeidsgiveravgift bli dekket av Fylkesmannen. Skadefellingsleder sender inn til kommunen, samlet for hele skadefellingslaget, krav om godtgjøring ved fellingsforsøk, og krav om dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner.

Kravene fra hver deltager må inneholde navn, adresse, postnr, poststed og bankkonto, samt total sum som kreves refundert. Utleggskravet må ha dato og underskrift fra den som har hatt utleggene, og fra skadefellingsleder.

Forvaltningsmål for rovvilt

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er to-delt, jf. rovviltforliket av 2004. Den to-delte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette innebærer i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene, såkalte A-områder. Utenfor A-områdene skal beitedyr prioriteres og disse områdene kalles B-områder.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8 Troms og Finnmark fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder.

Lovverk

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9 kan Fylkesmannen fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemda, jf. rovviltforskriften § 8, eller Miljødirektoratet jf. § 13. Miljødirektoratet har i brev av 29.05.2019, tildelt en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn på 5 dyr (1 dyr igjen 19. juli) til fylkesmennene i rovviltregionene 6, 7 og 8 for 2019.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for fremtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Videre skal Fylkesmannen vurdere søknaden etter naturmangfoldloven §§ 8-12.

Bestandsstatus og leveområder for brunbjørn

Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er 13 årlige kull. Bestandsmålet for region 8 Troms og Finnmark er på 6 årlige kull. Antallet kull blir beregnet på bakgrunn av innsamlet DNA fra bjørnebinner. I 2018 ble det beregnet at det ble født 2,4 kull i Troms og Finnmark. Dette er under det fastsatte bestandsmålet. Det ble gjennom DNA-analyser av bjørnemøkk identifisert 49 ulike bjørner i Finnmark i 2018.

De viktigste områdene for brunbjørn i Finnmark ligger i Pasvikdalen og indre deler av Finnmarksvidda i Karasjok og Kautokeino kommune. Det er i disse områdene de fleste binnene oppholder seg og det er dermed her produksjonen i bjørnebestanden skjer.

Fylkesmannens vurdering

Det aktuelle området er et viktig beiteområde for sau og rein. I de sørlige delene fra Neiden til Strømsneset er det 3 sauebesetninger på beite. Totalt er det rundt 1000 sau og lam. Terrenget er preget av bjørkeskog, myrer og vann. Videre er det også rein på beite i det aktuelle området. Det er ikke forvaltningsområde for noen arter av store rovdyr i beitet, men det grenser til A-område for jerv i vest og er kun noen få kilometer unna A-området for bjørn i sør.

Det ble natt til fredag 19. juli funnet 6 sauekadaver ved Prestevannet som fikk konklusjon dokumentert drept av bjørn.

Erfaring fra tidligere skadesituasjoner forårsaket av bjørn i Neiden viser at omfanget av skader kan bli stort. I 2015 ble det dokumentert 19 sau drept av bjørn over en periode på om lag 6 uker. Fremtidig skadepotensiale vurderes som stort, da det er mye sau på beite i store og vanskelig tilgjengelige utmarksområder.

Mulige forebyggende tiltak i skadesituasjoner med bjørn er blant annet samling og flytting av beitedyr til mindre rovviltutsatte områder. Videre kan man også sette inn utvidet tilsyn og ekstra tilstedeværelse for å holde bjørnen borte fra beitedyrene. Neiden beitelag gjennomfører planlagte forebyggende tiltak som inkluderer forsinket slipp, planlagt utvidet tilsyn, bruk av radiobjeller og tidlig nedsinking. Beitelaget har fått tilbud om tilskudd til akutte forebyggende tiltak. Dette omfatter utvidet tilsyn og søk etter kadaver ved bruk av kadaverhund. Fylkesmannen vurderer at beitelaget langt på vei gjør det som er rimelig for å forebygge tap til rovvilt.

Fylkesmannen vurderer at uttak av 1 bjørn ikke vil medføre en vesentlig negativ påvirkning på bjørnebestanden i regionen. Begrunnelsen for dette er at ynglende binner oppholder seg hovedsakelig i kjerneområdene for bjørn i Pasvik og indre deler av Finnmarksvidda, slik at et uttak av bjørn i Neiden sannsynligvis ikke vil påvirke reproduksjonen i bjørnebestanden nevneverdig. Det har ikke vært noen kjent avgang av bjørn i Finnmark siden 2017. Den aktuelle bjørnen oppholder seg i et svært viktig område for sauedrift og utgjør betydelig potensiale for fremtidig skade da det er mange dyr på beite. Videre er det vanskelig å iverksette effektive forebyggende tiltak på grunn av terrengets beskaffenhet.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Fylkesmannen vurderer kunnskapsgrunnlaget

som tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken. Forvaltningen har meget god kunnskap om status og utbredelse for brunbjørn og således et godt grunnlag for å vurdere hvilken effekt uttaket vil ha på bestanden. Førre-var prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Fylkesmannen vurderer at uttak av 1 bjørn ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10. Det er knyttet vilkår til gjennomføring av skadefellingen for å unngå vesentlig skade på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 12.

Konklusjon

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 1 og 3, gir Fylkesmannen fellingstillatelse på 1 bjørn i Neiden i Sør-Varanger kommune. Tillatelsen er knyttet til skadegjørende bjørn. Bjørnebinne med unge/r og binnens unge/r er unntatt fra fellingstillatelsen. Skadefellingstillatelsen gjelder fra og med 19.06.2019 til og med 27.06.2019 innenfor nærmere angitte vilkår.

Begrunnelsen for vedtaket er at det foreligger et betydelig potensial for fremtidig skade og det finnes ikke noen annen tilfredsstillende løsning for å avverge denne. Fylkesmannen har lagt stor vekt på områdets betydning for beitenæring i sin vurdering. Uttak av 1 bjørn vurderes å ikke ha en vesentlig negativ effekt på bjørnebestanden i Finnmark.

Med hilsen

Christer Michalsen
fungerende miljødirektør

Gry Helander Våga
seniorrådgiver miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Miljødirektoratet Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM